

NGB artikel 13:

VAN DE VOORZIENIGHEID GODS EN REGERING ALLER DINGEN of

GODS VOORZIENIGHEID

Wij geloven dat Die goede God, nadat Hij alle dingen geschapen had, deze niet heeft laten varen, noch aan het geval of de fortuin overgegeven, maar ze naar Zijn heiligen wil also stiert en regeert, dat in deze wereld niets geschiedt zonder Zijn ordinantie; hoewel nochtans God noch auteur is, noch schuld heeft van de zonde die er geschiedt. Want Zijn macht en goedheid is zo groot en onbegrijpelijk, dat Hij zeer wel en rechtvaardiglijk Zijn werk beschikt en doet, ook wanneer de duivelen en goddelozen onrechtvaardiglijk handelen. En aangaande hetgeen Hij doet boven het begrip des menselijken verstands, datzelve willen wij niet nieuwsgierig onderzoeken, meer dan ons begrip verdragen kan; maar wij aanbidden met alle ootmoedigheid en eerbied de rechtvaardige oordelen Gods, die ons verborgen zijn; ons tevreden houdende dat wij leerjongeren van Christus zijn, om alleen te leren hetgeen Hij ons aanwijst in Zijn Woord, zonder deze palen te overtreden.

Deze lering geeft ons een onuitsprekelijke troost, als wij door haar geleerd worden dat ons niets bijgeval overkomen kan, maar door de beschikking van onzen goedertieren hemelsen Vader, Die voor ons waakt met een Vaderlijke zorg, houdende alle schepselen onder Zijn heerschappij, alzo dat niet één haar van ons hoofd, (want die zijn alle geteld), ook niet één musje op de aarde vallen kan zonder den wil onzes Vaders. Waarop wij ons verlaten, wetende dat Hij de duivelen in den toom houdt en al onze vijanden, die ons zonder Zijn toelating en wil niet schaden kunnen. En hierin verwerpen wij de verdoemelijke dwaling der epicureeën, dewelke zeggen dat Zich God nergens mede bemoeit en alle dingen bijgeval laat geschieden.

Vragen en antwoorden over dit artikel:

1. Wat belijdt de christen in dit artikel?

Dat God naar Zijn voorzienig bestel alle dingen in stand houdt en regeert.

2. Komt het begrip 'voorzienigheid' in de Bijbel voor?

Nee. De zaak door dit begrip aangegeven wordt in Gods Woord volop geleerd.

3. Waar komt de term 'voorzienigheid' vandaan?

Deze is ontleend aan de oude Grieken. Zij verstonden onder de providentia (= van tevoren zien) dat God alles van tevoren zag of kende, zonder daadwerkelijk ook op te treden. De Griekse godsvoorstelling is een wijsgerig begrip. Bij hen is geen sprake van een persoonlijk God.

4. Wat versta jij onder de voorzienigheid Gods?

Die almachtige en alomtegenwoordige kracht Gods waardoor Hij alles wat Hij geschapen heeft in stand houdt en regeert.

5. Wat versta je onder het deïsme?

Het deïsme leert dat God de wereld bij de schepping zo volledig toegerust heeft dat Hij haar aan haar eigen wetten en krachten kan overlaten. Het maakt schepping en voorzienigheid van elkaar los.

6. Wat versta je onder het pantheïsme?

Volgens het pantheïsme is de onderscheiding tussen schepping en voorzienigheid opgeheven. God is geheel in de schepping opgegaan.

7. Hoe spreekt de Bijbel over voorzienigheid?

De Bijbel belijdt dat God alles leidt, bewaart, draagt, behoudt en regeert. Gods Woord spreekt onder allerlei beelden. Bijvoorbeeld: Hij neigt het hart van de koning als waterbeken. Het lot wordt in de schoot geworpen, doch het beleid is van de Heere. De haren van ons hoofd zijn geteld. Geen mus valt van het dak zonder de wil van de hemelse Vader.

8. Wat onderscheid je in Gods voorzienig bestel?

- De onderhouding. Deze kan middellijk of onmiddellijk. Zijn almachtige hand onderhoudt alles om Zijn eeuwig besluit te verwerkelijken.
- De regering. Hij regeert alle dingen. Zie bijvoorbeeld Gen. 3 vers 15, Ex.4 vers 21, Ex 21 vers 12 en 13, Joz. 11 vers 20, 2 Sam.12 vers 11 en 12, 1 Kon. 22 vers 19 tot 23, Hand. 2 vers 23, Hand. 4 vers 27 en 28, Romeinen 1 vers 26 en 28 en 2 Korinthe 12 vers 7.
- De medewerking. Dit aspect noemde men in de 17de eeuw om te benadrukken dat elk mens verantwoordelijk is voor zijn daden.

9. Hoe zegt de belijdenis dat?

Wij geloven dat Deze Goede God, nadat Hij alle dingen geschapen had, ze niet aan zichzelf heeft overgelaten, of aan het toeval of het lot heeft prijsgegeven, maar ze overeenkomstig Zijn heilige wil zó bestuurt en regeert, dat in deze wereld niets geschiedt zonder Zijn beschikking.

10. Wie leren het blinde noodlot?

1. De epicureeën. Epicurus (341-270 voor Christus) was een Griekse wijsgeer. Hij leerde dat alles geschied bij geval. Alles in deze wereld wisselt zonder zin en doel. Daarom moeten we maar eten en drinken en vrolijk zijn. Deze leer is goddeloos.
2. De Islam is fatalistisch. Het noodlot regeert. Wat allah eens besloten heeft, dat geschiedt. Daar kan hij zelf ook niets aan veranderen.

11. Op wie gaat de belijdenis van dit artikel terug?

Wat hier beleden wordt is specifiek Gereformeerd en gaat terug op de belijdenis van Augustinus (354-430).

12. Vertel iets van de belijdenis van Augustinus?

- Uit de Schrift beklemtoont hij dat er buiten Gods beschikking niets gebeurt. Vooral in de strijd met de hele en halve Pelagianen, die God afhankelijk maken van de wilsbeschikking van de mens.

- Zo zegt Augustinus bijvoorbeeld: de Almachtige roept in de harten der mensen ook de beweging van de wil op om door hen te doen wat Hij door hen wil doen, Die niets onrechtvaardigs weet te doen.

13. Leert Augustinus dat de val van de engelen en der mensen ook onder Gods voorzienig bestel vallen?

Ja. Het kwaad valt ook onder Gods wil. De werken Gods zijn zó uitgezocht groot, dat op wonderlijke en onbegrijpelijke wijze zelfs dat niet zonder Gods wil geschiedde wat tegen Gods wil geschiedt.

14. Werd deze leer van Augustinus in de dagen van de Reformatie in de roomse kerk nog geleerd?

Nee. Men leerde dat God handelt volkomen vrij van de wet en in pure willekeur. Ook de mens heeft een vrije wil. Voorts nam de astrologie een dominerende plaats in. Men riep de heiligen aan, men hing aan allerlei tekenen en leefde bij tal van bijgelovigheden.

15. Wie heeft de leer der voorzienigheid Gods helder naar voren gebracht?

Calvijn. Hij doet sterk uitkomen dat de rechte kennis van de voorzienigheid Gods alleen uit de Schrift en door het geloof gewonnen wordt. Het gebed is nodig dat God onze ogen opent om bij de Schrift te blijven.

16. Is God de oorzaak van de zonde?

Nee. Wel belijden we dat God door Zijn rechtvaardige Raad alles (dus ook het kwade) zo beschikt dat Hij toch de goddeloosheid niet wil en van alle goddeloosheid een afschuw heeft.

17. Welk drievoudig werkterrein onderscheidt Calvijn in Gods voorzienigheid?

1. Zijn alles dragende kracht in de wetten van de natuur.
2. De Goddelijke wil die zich laat gelden in het denken en doen van alle mensen.
3. Gods bijzondere zorg voor Zijn Kerk.

18. Hoe heeft men dit later aangeduid?

1. Gods algemene voorzienigheid over al het geschapene.
2. Gods bijzondere voorzienigheid over de redelijke schepselen (mensen en engelen).
3. Gods aller bijzonderste voorzienigheid over Zijn Kerk.

19. Wat mag je niet doen?

Wij mogen Gods bestuur niet uit pure nieuwsgierigheid onderzoeken.

20. Wat zegt Calvijn hierover?

Hier verblijdt ons meer geleerde onwetendheid, die niet meer verlangt te weten dan God heeft geopenbaard, dan onmatige en dronken nieuwsgierigheid.

21. Wat belijdt Guido de Brés in dit artikel?

De onuitsprekelijke troost van deze leer. Onze Vader Die ons geschapen en verlost heeft bestuurt alles door Christus zo dat het is ten goede. De poorten der hel zullen Zijn gemeente niet overweldigen.

22. Wie heeft krachtig gewezen op deze troost?

Augustinus in zijn boek: De stad Gods.

Na de val van Rome in het jaar 410 bemoedigde hij de christenen: Gods Raad wordt volvoerd. Alles staat onder Gods ordinantie.